

Kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na plnenie programu „Zdravotná starostlivosť“ v rozpočtovej kapitole Ministerstvo zdravotníctva SR

Kontrola bola vykonaná v zmysle plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2007. Jej účelom bolo preveriť vybrané okruhy programu z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti čerpania verejných prostriedkov na ich plnenie, vecné čerpanie finančných prostriedkov vzhľadom k stanovenému zámeru a cieľom podprogramu/prvku a preveriť plnenie opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených pri predchádzajúcich kontrolách. Kontrolovaným obdobím boli roky 2005 a 2006.

Predmetom kontroly bolo:

- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynakladania finančných prostriedkov,
- správnosť a včasnosť zabezpečenia a riadne využívanie majetku obstaraného z verejných prostriedkov programu 07A – Zdravotná starostlivosť,
- účinnosť vnútorného kontrolného systému,
- plnenie prijatých opatrení na odstránenie nedostatkov zistených pri predchádzajúcich kontrolách.

Kontrola bola vykonaná na Ministerstve zdravotníctva SR a v štyroch vybraných fakultných nemocniciach s poliklinikou, ktoré sú štátnymi príspevkovými organizáciami zriadenými Ministerstvom zdravotníctva SR:

Fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava
Fakultná nemocnica s poliklinikou Trnava
Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana Prešov
Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky

Okrem uvedených organizácií bolo zhodnotené hospodárenie na základe dokladov a informácií vyžiadaných a predložených v zmysle ustanovenia § 22 ods. 1 zákona NR SR č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade SR v znení neskorších predpisov od subjektov:

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica
Hospic sv. Františka z Assisi Palárikovo
Hospic Dom pokoja a zmieru Nitra
Hospic AURA Košice

Kontrola preukázala porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov najmä: zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o účtovníctve, zákona o správe majetku štátu a zákona o verejnom obstarávaní.

Ministerstvo zdravotníctva SR nerozpisovalo schválené záväzné ukazovatele príspevkovým organizáciám, ktoré boli v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, čím porušovalo príslušné ustanovenia zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Finančné prostriedky pridelovalo iba na základe žiadostí alebo len na základe rozhodnutia vedenia ministerstva. Týmto postupom dochádzalo k tomu, že niektoré zariadenia a prístroje neboli od začiatku obstarania využívané, nakoľko si na prevádzkovanie vyžadovali prípadné stavebné úpravy, resp. iné úpravy pre získanie povolenia na ich používanie.

Pri pridelovaní dotácii pre neziskové organizácie na výstavbu, resp. rekonštrukciu hospicov dochádzalo už od začiatku rozhodovania k porušeniu podmienok pre poskytovanie dotácií, keď k žiadostiam neboli doložené povinné prílohy; resp. bola pridelená ďalšia dotácia, napriek tomu, že vnútornou kontrolou bolo zistené porušenie ustanovení zákona o rozpočtových pravidlách nedodržaním účelu prvej dotácie. Nepripravenosťou stavieb boli podstatne zvýšené rozpočtové náklady stavby, čím sa oproti predpokladaným nákladom až trojnásobne zvýšila cena na jedno lôžko. Zmluvou bola dohodnutá neprimerane krátka doba (5 rokov od podania žiadosti od poskytnutia dotácie) na zachovanie daného účelu pri financovaní takmer celej stavby zo štátneho rozpočtu.

Kontrolou bol tiež zistený netransparentný postup pri rozpočtovaní a čerpaní prostriedkov na zdravotné prístroje a zdravotné pomôcky v rámci projektu „Zlepšenie prístupu Rómov k zdravotnej starostlivosti v SR“, ktorý bol neštandardne rozdelený medzi kapitolu Ministerstva financií SR a Ministerstva zdravotníctva SR.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Bratislava bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy tým, že nemala vypracovaný návrh rozpočtu ani plán investícií a nevedla operatívnu evidenciu o rozpočtových opatreniach.

Zákon o správe majetku štátu bol porušený v tom, že nie všetky prístroje obstarané v kontrolovanom období z verejných prostriedkov využívala na plnenie úloh v rámci predmetu činnosti, pričom ich dodaním začala plynúť záručná doba. Ako nehospodárne a neefektívne bolo vyhodnotené odštatnenie niektorých pracovísk vzhľadom na ich kladný hospodársky výsledok a následné uzatvorenie nájomných zmlúv na základe rozhodnutí o dočasnej prebytočnosti majetku, pričom si kontrolovaný subjekt nesplnil svoju povinnosť ponúknuť prebytočný majetok štátnym rozpočtovým alebo štátnym príspevkovým organizáciám. Bola zistená tiež netransparentnosť pri výbere spoločností v osobitnom ponukovom konaní. Fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava vedie vo svojom účtovníctve stavbu Rázsochy a rekonštrukciu školy na posteľové oddelenie Psychiatrickej liečebne Veľké Leváre ako nedokončené investície, na ktoré vznikajú neproduktívne náklady na stavbu (napríklad na stráženie objektu a iné činnosti).

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Trnava bolo kontrolou zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď nedodržala termín odvodu nevyčerpaných prostriedkov a termín odvodu výnosov z pridelených finančných prostriedkov. Neefektívne tiež konala, keď viac než 2 roky nevyužívala dve zariadenia, ktorým medzitým uplynula záručná doba; navyše pri uzatváraní kúpnych zmlúv bola dohodnutá 12-mesačná záručná doba namiesto 24-mesačnej.

Zákon o verejnom obstarávaní bol porušený tým, že v dvoch prípadoch nebola splnená

podmienka, podľa ktorej môže byť použitá metóda rokovacieho konania bez zverejnenia.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J. A. Reimana Prešov bolo zistené porušenie zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy tým, že nedodržala účel použitia verejných prostriedkov, porušil pravidlá a podmienky, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté, neodviedla včas výnosy z prostriedkov štátneho rozpočtu pri ročnom zúčtovaní za rok 2005, vynaložila verejné prostriedky nehospodárne, nakoľko nevyužívala zakúpené zariadenie. K porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy došlo aj nesprávnym triedením výdavkov podľa rozpočtovej klasifikácie.

Nevyužívaním zakúpeného zariadenia bol zároveň porušený zákon o správe majetku štátu, ktorý bol porušený aj neuplatnením reklamácie u dodávateľa pri zistených nedostatkoch.

Zákon o účtovníctve bol porušený najmä nedodržaním postupov účtovania, čím došlo k skresleniu účtovnej závierky a inventúrny súpis neobsahoval predpísané náležitosti.

Zákon o verejnom obstarávaní bol porušený, keď pri zadávaní podprahových zákaziek neurčil predpokladanú hodnotu zákazky.

Vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Nové Zámky bolo kontrolou zistené, že nemocnica nemá v zriaďovacej listine vecné a finančné vymedzenie majetku, ktorý spravuje, čím bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky konala nehospodárne, keď si neuplatnila sankcie vyplývajúce z uzatvorených kúpnych zmlúv pri dodaní zdravotníckej techniky.

Zákon o účtovníctve porušila tým, že nezaúčtovala bezodkladne obstaraný dlhodobý hmotný majetok na príslušný účet.

Bol porušený zákon o verejnom obstarávaní, keď Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky nezaslala včas oznámenie o výsledku verejného obstarávania Úradu pre verejné obstarávanie.

Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosewelta Banská Bystrica postupovala neefektívne, keď najskôr obstarala zariadenie a až potom hľadala vhodný priestor, ktorý by vyhovoval hygienickému hľadisku k vydaniu povolenia.

V oblasti verejného obstarávania boli využívané hlavne zjednodušené metódy verejného obstarávania.

Vnútorý kontrolný systém zameraný na oblasť čerpania kapitálových výdavkov z programu 07A – Zdravotná starostlivosť vo všetkých kontrolovaných subjektoch nebol dostatočne účinný, čo preukázali kontrolné zistenia uvedené v jednotlivých protokoloch o výsledku kontroly.

Kontrolou plnenia prijatých opatrení, na základe predchádzajúcich kontrol, bolo zistené, že kontrolované subjekty z 54 prijatých opatrení splnili 45, čiastočne splnené boli 4 opatrenia a 5 opatrení bolo nesplnených. Nesplnené opatrenia sa týkali najmä dôsledného dodržiavania zákona o účtovníctve a zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnymi zástupcami kontrolovaných subjektov. Na odstránenie zistených nedostatkov boli prijaté opatrenia, ktorých plnenie bude následne kontrolované.